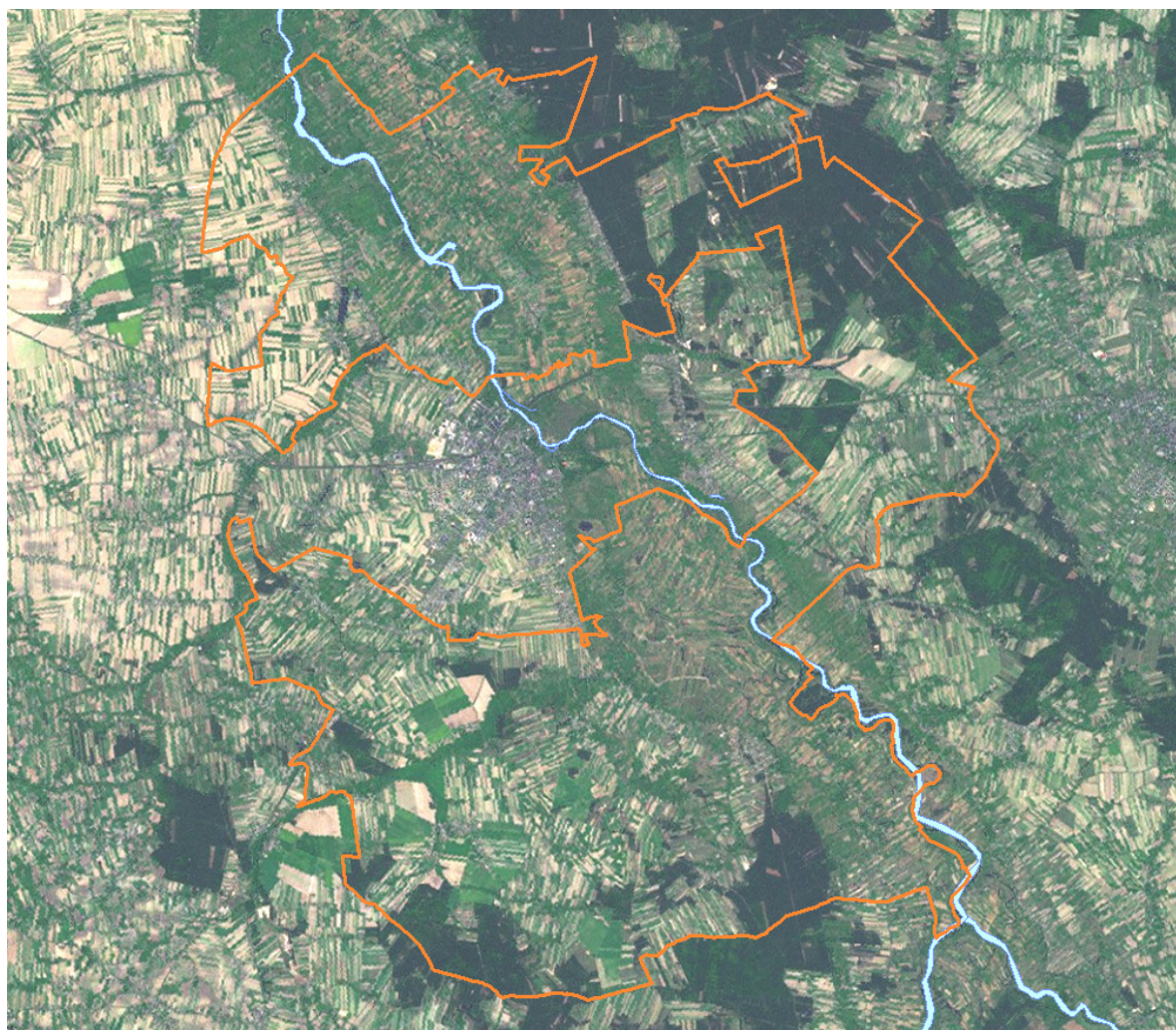

Załącznik do uchwały nr

Rady Gminy Sieradz z dnia w sprawie
uchwalenia Strategii rozwoju gminy Sieradz do 2020 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIERADZ DO 2020 R.

**Strategia rozwoju gminy Sieradz – Wnioski z Diagnozy stanu istniejącego oraz
Strategiczny program działań dla gminy Sieradz do 2020r.**

Załącznik nr 1 – Diagnoza stanu istniejącego.

Załącznik nr 2 – Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy.

**Szanowni Państwo,
Mieszkanki i Mieszkańcy gminy Sieradz**

Z wielką przyjemnością zapraszam Państwa do zapoznania się z projektem dokumentu Strategii rozwoju gminy Sieradz do 2020r.

Dokument ten będący wynikiem Naszej współpracy, wyznacza kierunki, w jakich chcemy, aby rozwijała się nasza gmina Sieradz.

Strategia Rozwoju gminy Sieradz sporządzona przez gminny samorząd jest podstawowym dokumentem programowania rozwoju gminy, który wyznacza cele i kierunki, służące przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych oraz podnoszeniu konkurencyjności nie tylko w regionie ale również, poprzez rysujące się możliwości komunikacyjne, na rynku krajowym.

Strategia wytycza najważniejsze kierunki rozwoju dla naszej społeczności i jest podstawą do opracowania programów bardziej szczegółowych.

W dobie postępującego procesu globalizacji, liberalizacji i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, wykreowanie programów opartych na przemyślanych i dobrze dobranych parametrach naszych możliwości będzie pierwszym krokiem na drodze do odniesienia sukcesu. Drugim krokiem - jest konieczna determinacja i konsekwencja w realizacji programów.

Realizacja celów określonych w Strategii rozwoju gminy Sieradz do 2020 dotyczyć będzie nas wszystkich, dlatego też zachęcam Państwa do zapoznania się z treścią niniejszego dokumentu strategicznego.

Jednocześnie zapraszam do składania wniosków do niniejszego projektu. Po zapoznaniu się z Państwa wnioskami i uwagami postaramy się w ramach możliwości uwzględnić je w Strategii rozwoju gminy Sieradz.

Z wyrazami szacunku

Wójt Gminy Sieradz

Jarosław Kaźmierczak

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. Wstęp	3
1.2. Metodologia prac nad Strategią rozwoju gminy Sieradz do 2020r.	3
1.3. Hierarchia dokumentów strategicznych	5
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY - ANALIZA SWOT	11
3. STRATEGICZNY PROGRAM DZIAŁAŃ	14
I. OBSZAR STRATEGICZNY - GOSPODARKA	18
II. OBSZAR STRATEGICZNY PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO ..	23
III. OBSZAR STRATEGICZNY – SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I JAKOŚĆ ŻYCIA	27

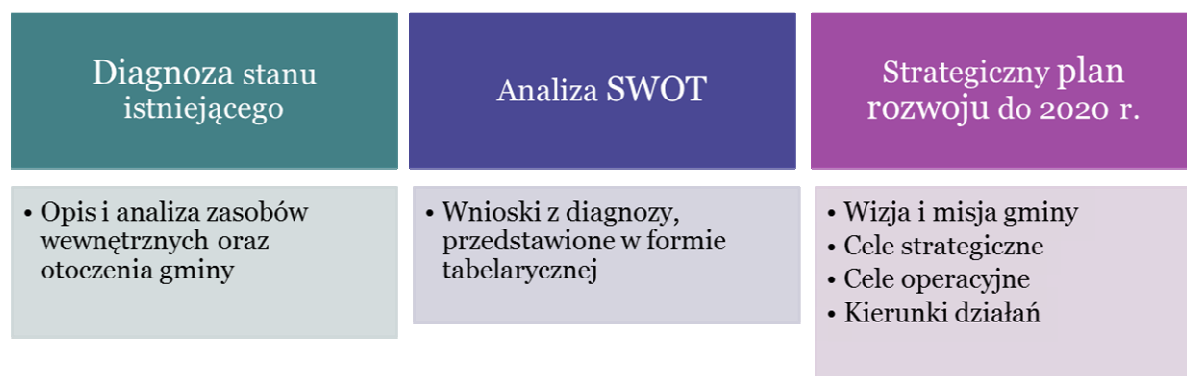
1. WPROWADZENIE

1.1. Wstęp

Strategię rozwoju gminy należy postrzegać jako długofalowy proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje, priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody jak i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią zatem determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe. Dokument jest także odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię, jak również skuteczną próbą dostosowania się do standardów europejskich.

Strategia rozwoju gminy Sieradz do 2020 r. składa się z trzech zasadniczych elementów:

- Diagnozy stanu istniejącego, zawierającej analizę i wnioski z ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy,
- Analizy SWOT – stanowiącej wnioski (podsumowanie) diagnozy stanu istniejącego,
- Strategicznego planu rozwoju – najważniejszej części Strategii, określającej misję i wizję gminy oraz cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań na rzecz rozwoju gminy.

1.2. Metodologia prac nad Strategią rozwoju gminy Sieradz do 2020r.

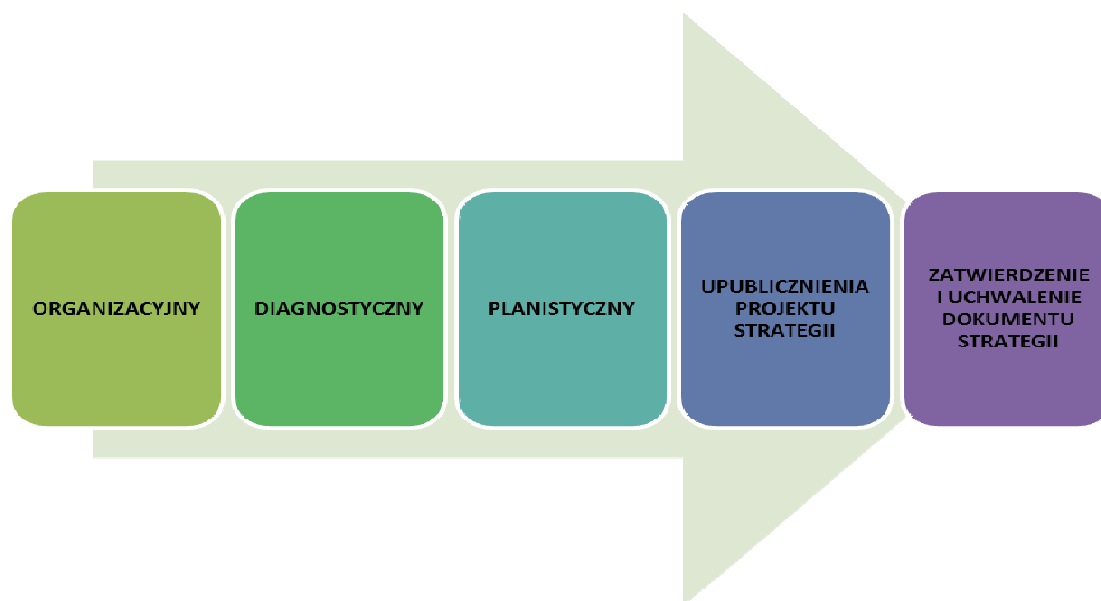
Podczas prac nad dokumentem przyjęto model partycypacyjno-ekspercki, który zakłada włączenie w prace planistyczne przedstawicieli wszystkich zainteresowanych życiem gminnym grup mieszkańców. Włączenie społeczności lokalnej było realizowane poprzez organizację spotkań z mieszkańcami gminy, badania ankietowe oraz zbieranie wniosków od mieszkańców do projektu Strategii.

Na opracowanie dokumentu Strategii rozwoju gminy składają się 4 etapy:

1. **Organizacyjny** – Faza wstępna, obejmująca podjęcie decyzji o rozpoczęciu prac nad strategią rozwoju gminy, wybór podmiotu opracowującego dokument, określenie metodyki prac.
2. **Diagnostyczny** – Stanowi etap podczas, którego następuje gromadzenie informacji o gminie i formułowanie raportu o jej stanie – Diagnozy stanu istniejącego. Diagnoza ma na celu przedstawienie w sposób syntetyczny najistotniejszych problemów funkcjonowania poszczególnych stref rozwoju gminy. Diagnoza stanowi podstawę informacyjną dla dalszych prac nad strategią. Powinna mieć charakter terytorialnej analizy porównawczej.

Na zakończenie opisanego etapu, w ramach wniosków wynikających z Diagnozy, następuje opracowanie uwarunkowań rozwojowych w drodze tzw. Analizy SWOT – syntezy istniejącego stanu rozwoju w czterech kategoriach: silnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń. Celem przeprowadzenia analizy jest stworzenie podstaw do określenia wizji i misji rozwoju gminy oraz celów i kierunków działań – tzw. Strategicznego programu działań.

3. **Planistyczny** – Konstruowanie Strategicznego programu działań. Etap obejmuje sformułowanie wizji i misji rozwoju gminy oraz ustalenie struktury celów strategicznych, uszczegółowienie każdego celu strategicznego poprzez przypisanie mu kilku celów operacyjnych oraz rozpisanie każdego celu operacyjnego na bardziej szczegółowe kierunki działań.
4. **Upublicznienie projektu Strategii** – Etap obejmujący konsultacje społeczne projektu dokumentu strategii rozwoju gminy - zebranie wniosków oraz opinii o projekcie od społeczności lokalnej. Po czasie konsultacji społecznych dokument jest redagowany i w miarę możliwości uzupełniany o ewentualne wnioski a następnie zostaje przekazany do zatwierdzenia i uchwalenia przez Radę Gminy.

1.3. Hierarchia dokumentów strategicznych

Proces budowy lokalnych dokumentów planistycznych, w szczególności Strategii rozwoju powinien uwzględniać zmiany w aktach prawnych regulujących zasady prowadzenia polityki rozwoju na wyższych szczeblach, poczynając od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej a kończąc na wojewódzkiej strategii rozwoju. Tak zdefiniowana spójność w wymiarze wertykalnym pozwala wzmacniać efekty rozwojowe poprzez jednoznaczne określanie kluczowych kierunków interwencji. Jednocześnie prowadzi do koncentracji środków publicznych na jasno zdefiniowanych celach rozwojowych.

<i>Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „EUROPA 2020”</i>		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „POLSKA 2030” – trzecia fala nowoczesności		
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020		
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	8 Strategii branżowych: - Rozwoju transportu, - Bezpieczeństwa narodowego RP - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko - Rozwój kapitału społecznego - Innowacyjności i nowoczesności gospodarki - Zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa - Rozwój zasobów ludzkich - Sprawne państwo -	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju KPZK 2030
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego – Łódzkie 2020		

Rys. Układ hierarchiczny unijnych, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Powyższy schemat przedstawia aktualny system prowadzenia polityki rozwoju, oparty o hierarchiczny układ dokumentów strategicznych - spójnych i powiązanych. Obejmuje on wytyczne płynące ze strategii *Europa 2020*, *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju* oraz 9 strategii zintegrowanych, obejmujących 8 strategii branżowych i *Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)*. W tak ujęty system wpisuje się *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego – Łódzkie 2020*, stanowiąca z kolei podstawę dla konstruowania lokalnych dokumentów strategicznych.

W procesie lokalnego planowania strategicznego należy jednak pamiętać o zachowaniu spójności i relacyjnym powiązaniu z systemem nadrzędnych dokumentów strategicznych.

Wymiar unijny

Strategią wyjścia Unii Europejskiej z kryzysu gospodarczego i przygotowania europejskiej gospodarki na wyzwania następnego dziesięciolecia, jakimi są wzrost zatrudnienia oraz zwiększenie produktywności i spójności społecznej jest dokument *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*. Europa 2020 to unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2020r. Fundusze polityk unijnych (polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa) mają wspierać priorytety określone w *Strategii Europa 2020*.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. ROZWÓJ INTELIGENTNY – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji
2. ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
3. ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną

W powyższe cele wpisuje się siedem inicjatyw flagowych oraz 10 zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia, wyznaczających kierunki polityki w perspektywie średniookresowej, realizowane na poziomie unijnym i krajowym.

Polityka spójności do roku 2020, stawia sobie za cele inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz europejskiej współpracy terytorialnej. Priorytetowy dla wspólnej polityki rolnej jest zrównoważony, inteligentny oraz sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój europejskich obszarów wiejskich. Wśród strategicznych działań tej polityki wymienia się zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego poprzez wzmocnienie produktywności rolnictwa, ochronę środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko, efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi. Ponadto ważnym jest zrównoważony rozwój terytorialny mający na celu wspieranie zatrudnienia, poprawę gospodarki wiejskiej oraz uwzględnienie różnorodności strukturalnych systemów przyrodniczych.

Wymiar krajowy

Polityka regionalna Polski opiera się głównie na potencjałach regionów. Wspólną podstawę diagnostyczną dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi *Raport Polska 2030*. Wyzwania rozwojowe, w którym wskazane zostały kierunki rozwojowe w perspektywie do 2030r. Krajowe dokumenty strategiczne powstały w okresie finalizacji prac nad *Strategią Europa 2020*. Pozwoliło to na zachowanie wielu zależności między dokumentami krajowymi a unijnymi w zakresie wyznaczanych celów rozwojowych.

- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 (DRSK)* – stanowi kontynuację i rozwinięcie Raportu Polska 2030. Celem głównym przedstawionym w dokumencie

jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji), efektywności i sprawności państwa.

- *Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 - aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (ŚSRK)* – Jest to najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, odnoszący się do celów strategicznych zawartych w DSRK i wskazujący strategiczne zadania państwa w trzech obszarach: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna.
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie* – Celem strategicznym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju, jakimi są wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Wymiar regionalny

Strategia rozwoju województwa łódzkiego do 2020r.

Strategiczna polityka rozwoju województwa łódzkiego do 2020 r. wskazana w zaktualizowanej Strategii jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat pozwalającą na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY
W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ,
WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.

W celu wspierania pozytywnych przemian, niwelowania głównych barier rozwojowych w regionie a także efektywnego wykorzystania zasobów Strategia zakłada, iż polityka regionalna będzie realizowana w dwóch płaszczyznach horyzontalnej oraz terytorialno-funkcjonalnej.

Polityka horyzontalna obejmie swym oddziaływaniem obszar całego województwa. Złożą się na nią trzy filary rozwoju obejmujące sferę gospodarczą,

społeczną i przestrzenną, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym (spójność terytorialna).

Filar I. Spójność gospodarcza

Cel strategiczny:

R5EGION WYKORZYSTUJĄCY POTENCJAŁ EDNOGENICZNY DO ROZWOJU INTELIGENTNEJ GOSPODARKI, OPARTY NA KREATYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW

1. Cel operacyjny – ZAAWANSOWANA GOSPODARKA WIEDZY I INNOWACJI

Strategiczne kierunki działań:

- 1.1. Rozwój nowoczesnych technologii na rzecz inteligentnych specjalizacji regionalnych.
- 1.2. Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej.

2. Cel operacyjny – NOWOCZESNY KAPITAŁ LUDZKIN I RYNEK PRACY

Strategiczne kierunki działań:

- 2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej.
- 2.2. Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy.

3. Cel operacyjny – zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki.

Strategiczne kierunki działań:

- 3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych.
- 3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego.

Filar II. Spójność społeczna

Cel strategiczny:

AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE, Z DOBRYM DOSTĘPEM DO USŁUG PUBLICZNYCH, SPRZYJAJĄCE WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU GRUP WYKLUCZONYCH

4. Cel operacyjny – WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SILNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Strategiczne kierunki działań:

- 4.1. Rozwój społeczności lokalnej.
- 4.2. Wzmocnienie tożsamości regionalnej.

5. Cel operacyjny – WYSOKI STANDARD I DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH

Strategiczne kierunki działań:

- 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji.
- 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej.
- 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji.
- 5.4. Rozwój cyfryzacji i usług i usług cyfrowych w sektorze publicznym.

6. Cel operacyjny – REINTEGRACJA SPOŁECZNA GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Strategiczne kierunki działań:

- 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu.
- 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym.

Filar II. Spójność przestrzenna

Cel strategiczny:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY REGIONU Z SILNIE POWIĄZANYM SYSTEMEM
OSADNICZYM, Z NOWOCZESNĄ INFRASTRUKTURĄ I RACJONALNIE WYKORZYSTYWANYMI
ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

7. Cel operacyjny - WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ

Strategiczne kierunki działań:

- 7.1. Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych.
- 7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej.

8. Cel operacyjny – WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Strategiczne kierunki działań:

- 8.1. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo – krajobrazowych.
- 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych.

9. Cel operacyjny – ZRÓWNOWAŻONY SYSTEM OSADNICZY

Strategiczne kierunki działań:

- 9.1. Wzmocnienie systemu powiązań funkcjonalnych.
- 9.2. Wzmocnienie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego.

Lepszemu wykorzystaniu specyfiki poszczególnych obszarów województwa sprzyjać będzie uzupełnienie polityki horyzontalnej o politykę terytorialno-funkcjonalną oddziałującą tematycznie na tereny obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowane obszary funkcjonalne.

„Strategia...” zakłada, że promiejska polityka rozwojowa będzie realizowana poprzez projekty zintegrowane w ramach obszarów miejskich. Oznacza to wprowadzenie w kryteriach przyznawanych środków finansowych preferencji dla tego typu projektów.

Narzędziem realizacji polityki terytorialno-funkcjonalnej na obszarach miejskich i wiejskich jest również kontrakt terytorialny. Zgodnie z polityką przyjętą na szczeblu krajowym, podstawą dla przygotowania i uzgadniania kontraktu terytorialnego są obszary strategicznej interwencji (OSI) wynikające z założeń polityki państwa.

Działania prowadzone w ramach tych OSI na poziomie regionalnym będą wspierane przez instrumenty rządowe. Jako podstawę dla wyznaczenia OSI szczególnie istotnych dla rozwoju kraju, w regionie łódzkim przyjęto typy obszarów wskazane w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”. Są to:

- Łódź i jej obszar funkcjonalny,

- ośrodki subregionalne – miasta powiatowe powyżej 20 tys. mieszkańców i ich obszary funkcjonalne,
- miasta powiatowe tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary wiejskie o słabej dostępności do usług publicznych.

Elementem uzupełniającym i umożliwiającym wykorzystanie dla rozwoju unikalnych potencjałów wewnętrznych zlokalizowanych na obszarach miejskich i wiejskich, są obszary strategicznej interwencji wynikające z polityki rozwoju województwa łódzkiego.

Kolejnym elementem polityki terytorialno-funkcjonalnej jest polityka odnosząca się do wyspecjalizowanych obszarów funkcjonalnych. Zostały one wskazane ze względu na jednolitość potencjałów endogenicznych będących głównym czynnikiem rozwoju oraz powiązania funkcjonalno-przestrzenne w układach wewnętrznych i ponadregionalnych, wpływające na wzrost konkurencyjności województwa i jego rozwój społeczno-gospodarczy.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY - ANALIZA SWOT

Diagnoza stanu faktycznego jest nieodzowną fazą planowanych zmian w tematyce rozwoju lokalnego. Diagnoza daje możliwość poznać problemy i słabe strony oraz dostrzec możliwe obszary działania, w których można stan ten zmienić. W tym zakresie najpopularniejszą i najbardziej obiektywną metodą jest metoda SWOT. Jest to analiza słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S ---- STRENGTHS czyli silne strony

W --- WEAKNESSES czyli słabe strony

O --- OPPORTUNITIES czyli okazje

T --- THREATS czyli zagrożenia

Silne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

ANALIZA SWOT

Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
Rozwój przestrzenny i ekologiczny	
– Rezerwy terenowe terenów zurbanizowanych – oferty lokalizacyjne dla potencjalnych inwestorów. – Lokalizacja zabudowy w formie zwartych ciągów przyulicznych, co sprzyja rozwojowi sieci infrastrukturalnych. – Znaczące zasoby kulturowe. – Środowiskowe walory zamieszkania. – Niezdegradowane środowisko naturalne, w szczególności tereny w dolinie rzeki Warty, nadające się do zagospodarowania pod kątem wypoczynku i rekreacji. – Atrakcyjność krajobrazowa gminy.	– Brak spójności przestrzennej (terytorialnej) – miasto Sieradz i rzeka Warta dzieli obszar gminy na trzy części. – Znaczna ilość terenów o dużych ograniczeniach zainwestowania – objęte formami ochrony przyrody, występujące zagrożenie powodziowe. – Niski standard urządzenia przestrzeni publicznej, tj. ulic, placów, parków – niedobory przestrzeni publicznej. – Niedobór infrastruktury towarzyszącej drogom powiatowym (chodniki). – Brak planów miejscowych.
Rozwój społeczny	
– Stabilizacja demograficzna. Wzrastająca dynamika liczby ludności, w tym dodatni udział ruchów migracyjnych (duży udział z kierunku miasta Sieradza). – Pełny zakres usług sfery publicznej zlokalizowany w mieście Sieradz (w zakresie szkolnictwa, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej, handlu specjalistycznego, sportu i rekreacji). – Wolne zasoby siły roboczej – duży odsetek ludności czynnej zawodowo. – Zmodernizowana baza szkół i placówek oświatowych. – Udział grup społecznych aktywnych lokalnie. – Utożsamianie się lokalnej społeczności z miejscem zamieszkania.	– Nierównomierne rozmieszczenie ludności, ograniczające równomierny wzrost gospodarczy. Miejscowości o największej liczbie ludności położone są w bliskim sąsiedztwie miasta: Chałupia, Dzierlin, Dzigorzew, Kłodzko, Stawiszcz, Grabowiec, Chojne. – Brak ośrodków kultury, w tym Gminnego ośrodka kultury, zorganizowanych świetlic wiejskich. – Częściowa emigracja zarobkowa. – Brak dostępu do internetu na części obszaru gminy. – Brak obiektów podstawowej opieki społecznej – opieka zdrowotna i społeczna zlokalizowana w mieście Sieradz.
Rozwój gospodarczy	
– Znaczna przedsiębiorczość mieszkańców. – Dogodne tereny inwestycyjne. – Istniejąca baza surowcowa dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego. – Tradycja hodowli i produkcji rolnej. – Dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. – Środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności. – Potencjał turystyczny, historyczny i przyrodniczy.	– Brak infrastruktury wsparcia inwestycyjnego w poszczególnych sektorach gospodarczych. – Brak instytucji wspierających lokalną przedsiębiorczość. – Słabo promowane tereny inwestycyjne. – Niewystarczający lokalny rynek zbytu produktów rolnych oraz brak grup producenckich rolników. – Niski poziom technologii rolniczej. – Brak systemu informacji gospodarczej. – Niewystarczająco rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjna.

Szanse rozwojowe gminy	Zagrożenia dla rozwoju gminy
Rozwój przestrzenny i ekologiczny	
– Miasto Sieradz pełniące funkcję centralnego ośrodka z dostępem do usług i jednego z najważniejszych węzłów komunikacyjnych regionu. – Położenie w układzie sieci krajowych i europejskich powiązań transportowych – realizacja drogi ekspresowej S-8. – Silne powiązania z krajowym systemem energetycznym poprzez miasto Sieradz oraz rozległy system zaopatrzenia w wodę, bazujący na dużych zasobach wodnych. – Położenie w obszarze turystycznym doliny rzeki Warty. – Wzrost zainteresowania aktywnymi formami turystyki (turystyka weekendowa) – Sprzyjające warunki dla rozwoju rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego. – Wzrost popytu na alternatywne źródła energii wynikający z pakietu klimatycznego UE. – Rosnące zainteresowanie budownictwem ekologicznym. – Rosnące znaczenie produktów regionalnych w kraju i na świecie. – Wzrastająca świadomość ekologiczna społeczeństwa.	– Niekorzystna segregacja przestrzeni kulturalnej i historycznej. – Niekontrolowana urbanizacja – rozwój zjawiska „urban sprawl” – rozlewnia się miast oraz rozpraszania zabudowy na terenach wiejskich, zwłaszcza zabudowy mieszkaniowej.
Rozwój społeczny i gospodarczy	
– Zwiększona dostępność do środków i zasobów zewnętrznych. – Unijne środki pomocowe przeznaczone na modernizację rolnictwa. – Rozwój rynku zbytu dla rolnictwa, w tym dla rolnictwa ekologicznego. – Rozwój spółdzielczości rolniczej i grup producenckich. – Szkolenia zawodowe dla osób pragnących podnieść kwalifikację.	– Starzenie się społeczeństwa, postępujący kryzys rodziny. – Wzrost problemów społecznych wynikający z pogorszenia się sytuacji gospodarczej. – Skuteczniejsze ubieganie się o inwestorów i środki zewnętrzne przez okoliczne gminy. – Spowolnienie gospodarcze skutkujące mniejszym zainteresowaniem terenami inwestycyjnymi. – Miasto Sieradz koncentrujące większość oferty gospodarczej.

3. STRATEGICZNY PROGRAM DZIAŁAŃ

1.1. Wizja gminy Sieradz

Wizja – spojrzenie w przyszłość, wyobrażenie, idea
Jaka ma być nasza gmina?

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa (władze lokalne oraz ich partnerzy), wykorzystując przy tym możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja jest stanem gminy w przyszłości, wynikającym z osiągnięcia zaplanowanych przez członków społeczności celów i kierunków działań. Ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina, wskazuje generalny kierunek jej rozwoju.

WIZJA GMINY SIERADZ

Gmina Sieradz to gmina różnorodna lecz spójna terytorialnie, wyróżniająca się lokalną przedsiębiorczością, atrakcyjnymi warunkami zamieszkania i inwestowania.

Stanowi obszar funkcjonalny miasta Sieradza o lokalnej specyfice, różnorodnej gospodarce, tworząc wyjątkową przestrzeń podmiejską.

Dzięki licznym atutom środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozwijającej się infrastrukturze i wielofunkcyjnej gospodarce stwarza korzystne warunki zamieszkania, spędzania wolnego czasu oraz rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Gmina Sieradz będzie:

RÓŻNORODNA		
SPÓJNA TERYTORYALNIE	GMINA SIERADZ	ATRAKCYJNA INWESTYCYJNIE
EKOLOGICZNA		DYNAMICZNIE ROZWIJAJĄCA SIĘ

1.2. Misja gminy Sieradz

Misja – przesłanie, rola
Czym kierujemy się w naszych działaniach?

Misja służy określeniu systemu wartości, jakie przyświecają władzom i społeczności w drodze do osiągnięcia projektowanego w wizji obrazu gminy. Odpowiada na pytanie o sens i istotę działania samorządu lokalnego.

MISJA GMINY SIERADZ:

Tworzenie warunków do poprawy jakości życia mieszkańców i rozwoju różnorodności funkcjonalnej gminy przez jej samorząd oraz aktywacja i integracja społeczeństwa obywatelskiego przez społeczność lokalną.

Rozwój gminy Sieradz będzie odbywać się poprzez zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym opartym na solidnej bazie usługowo – gospodarczej a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Misja gminy Sieradz oparta została na dwóch grupach działania: samorządzie gminy oraz społeczeństwie obywatelskim, których współpraca przyczyni się do rozwoju gminy oraz urzeczywistnieniu określonej wizji. Działaniom obu grup powinna przyświecać nadrzędna idea jaką jest rozwój zrównoważony, w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Zarówno zasada zrównoważonego rozwoju jak i kreowania społeczeństwa obywatelskiego przyczynią się do spójności terytorialnej obszaru gminy.

1.3. Obszary kluczowe i cele strategiczne

Po przeprowadzeniu diagnozy stanu istniejącego (charakterystyk i analiz), przygotowaniu analizy SWOT oraz ewaluacji dotychczas obowiązującej strategii gminy Sieradz, wytyczone zostały trzy główne obszary działania wraz z czterema celami strategicznymi do realizacji do roku 2020r. Przedstawiony poniżej układ głównych obszarów kluczowych wynika z przyjętej wizji rozwoju gminy Sieradz.

Stanowi on spójne i komplementarne zestawienie najważniejszych z punktu widzenia stymulowania polityki rozwoju dziedzin aktywności społeczno-gospodarczej. W założonej perspektywie roku 2020 powinny one w najistotniejszy sposób determinować rozwój gminy.

OBSZAR I - GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY 1 - Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój gospodarczy

OBSZAR II – PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

CEL STRATEGICZNY 2 - Uporządkowana struktura funkcjonalno - przestrzenna

CEL STRATEGICZNY 3 - Wzrost dostępności komunikacyjnej
oraz rozwój techniczny infrastruktury sieciowej.

OBSZAR III – SPOŁECZEŃSTWO, JAKOŚĆ ŻYCIA

CEL STRATEGICZNY 4 – Społeczność obywatelska i wzrastająca jakość życia mieszkańców.

W ramach każdego obszaru zdefiniowano **cel strategiczny**, wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji gminy. Jedynie w obszarze II, ze względu na rozpiętość tematyczną, przyporządkowano dwa cele strategiczne. Cele strategiczne realizowane są w wyniku osiągnięcia **celów operacyjnych**, stanowiących niższy poziom planowania strategicznego. Kolejnym poziomem planowania strategicznego są **kierunki działań**, przyporządkowane poszczególnym celom operacyjnym.

Pomimo, że kierunki działań przyporządkowane są konkretnym celom operacyjnym to niejednokrotnie przyczyniać się mogą do osiągnięcia więcej niż jednego celu. Kierunki działań to katalog przykładowych zadań, które traktować należy jako pewną propozycję – otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej. Wymienione kierunki są określone na dużym poziomie ogólności i niekiedy wymagać będą dalszego rozplanowania.

Strategia Rozwoju gminy Sieradz nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do operacji realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, ale dotyczy całej społeczności lokalnej, tj. wszystkich organizacji, instytucji i podmiotów, działających na części bądź całości jej obszaru. Realizacja zapisów Strategii powinna się odbywać na zasadzie budowania i rozwijania sieci aktywnej (efektywnej) współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, czyli zgodnie z kluczowymi zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

1.4. Struktura celów strategicznych i operacyjnych

Cele strategiczne:	Cele operacyjne:
I OBSZAR STRATEGICZNY - GOSPODARKA	
1. Wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój gospodarczy podstawą wysokiej jakości życia w gminie.	1.1. Kreowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. 1.2. Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu oraz inicjowanie działań w zakresie inwestycji strategicznych. 1.3. Rozwój sektora rolnego w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – rozwój nowoczesnego rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi. 1.4. Gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego oraz rozwój przemysłów czasu wolnego.
II OBSZAR STRATEGICZNY – PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	
2. Uporządkowana struktura funkcjonalno – przestrzenna.	2.1. Przejrzysta gospodarka gruntami, standard ładu przestrzennego i estetyka przestrzeni. 2.2. Czyste i zadbane środowisko naturalne gminy.
3. Wzrost dostępności komunikacyjnej oraz rozwój techniczny infrastruktury sieciowej.	3.1. Rozwój infrastruktury drogowej. 3.2. Rozwój infrastruktury komunalnej. 3.3. Rozwój sieci teleinformatycznej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
III OBSZAR STRATEGICZNY – SPOŁECZEŃSTWO I JAKOŚĆ ŻYCIA	
4. Społeczność obywatelska i wzrastająca jakość życia mieszkańców.	4.1. Wspieranie aktywności społecznej i kapitału ludzkiego. 4.2. Rozwój oferty kultury czasu wolnego. 4.3. Rozwój działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Poszczególnym celom operacyjnym przypisane zostały bardziej szczegółowe kierunki działań, stanowiące najniższy poziom planowania strategicznego. Część z kierunków działań w toku wdrażania Strategii będzie wymagała bardziej szczegółowego rozpisania na poszczególne projekty.

I. OBSZAR STRATEGICZNY - GOSPODARKA

1. CEL STRATEGICZNY:

Wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój gospodarczy podstawą wysokiej jakości życia w gminie

Rozwój lokalnej sfery gospodarczej tworzy podstawy procesów rozwojowych we wszystkich aspektach życia społeczności lokalnej i jest pośrednim źródłem wzrostu samodzielności jednostek terytorialnych. Wysoka jakość życia mieszkańców jest podstawowym dążeniem władz samorządowych. Podstawowym czynnikiem wpływającym na jakość życia jest stopień rozwoju lokalnej gospodarki.

Wzmocnienie obszaru gospodarki lokalnej w dużym stopniu zależy od wspierania inicjatyw i aktywności ekonomicznej mieszkańców. Gmina Sieradz odznacza się wysoką przedsiębiorczością mieszkańców. Wspomaganie tego sektora przyczyni się do rozwoju ekonomicznego gminy oraz odczuwanej przez mieszkańców jakości życia.

Realizacja powyższego celu opierać się będzie o zasadę różnorodności funkcjonalnej, przez którą rozumieć należy wspieranie rozwoju kilku sektorów gospodarki.

Gospodarkę gminy Sieradz budować będzie **działalność gospodarcza, zlokalizowana głównie w strefie aktywności gospodarczej (tereny wzdłuż drogi krajowej S-8), sektor MŚP lokalizujący się we wszystkich wsiach gminy, sektor wielofunkcyjnego rolnictwa, w tym rybactwa oraz uzupełniającą działalność rekreacyjną i turystyczną (głównie infrastruktura przemysłów czasu wolnego).**

Cele operacyjne w ramach 1 celu strategicznego:

- 1.1. Kreowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości.
- 1.2. Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu oraz inicjowanie działań w zakresie inwestycji strategicznych.
- 1.3. Wspieranie rozwoju sektora rolnego w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – rozwój nowoczesnego rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi.
- 1.4. Gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego - rozwój przemysłów czasu wolnego.

1.1. Kreowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości.

Przedsiębiorstwa nie tworzą lokalnego środowiska, lecz istnienie środowiska jest warunkiem powstawania przedsiębiorstw. W celu zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego władze lokalne muszą współpracować z podmiotami gospodarczymi. Dzięki temu tworzy się klimat, przyjazny dla działalności gospodarczej.

Znaczącą rolę w lokalnym rozwoju gospodarczym przypisuje się sektorowi małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Przedsiębiorstwa pobudzają lokalny rynek, tworzą miejsca pracy, powodują zwiększenie zamożności lokalnego społeczeństwa.

W praktyce występuje ścisła zależność między rozwojem regionalnym, a sektorem małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych. Powstają one najczęściej w miejscach zamieszkania założycieli, którzy korzystają z miejscowych zasobów, wpływają na rozwój lokalny i stwarzają klimat do kolejnych inwestycji.

Aktywizacja gospodarcza mieszkańców gminy Sieradz jest możliwa jedynie w warunkach wspierania przedsiębiorców, zarówno na etapie uruchamiania działalności jak i w fazie ich rozwoju. Zakładaniu nowych firm oraz wspieraniu funkcjonowania już istniejących sprzyja **utworzenie instytucji wspierającej działalność przedsiębiorstw**. Funkcjonująca przy Urzędzie Gminy wyspecjalizowana komórka zapewni warunki dla powstania i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz warunki wsparcia dla przedsiębiorstw już działających.

Ważne jest stwarzanie **warunków zachęcających mieszkańców do wykazywania się przedsiębiorczością oraz promocja i wsparcie dla postaw przedsiębiorczych**.

Kierunki działań:

1. Stworzenie wyspecjalizowanej komórki – Ośrodka / Centrum wsparcia MŚP.

Ośrodek miałby za zadanie świadczyć pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom w zakresie zakładania działalności gospodarczej, wsparcia rozwoju przedsiębiorstw działających na terenie gminy (procedura, możliwości dofinansowania), prowadzić szkolenia dla przedsiębiorców, zapewniając doradztwo ekonomiczne, prawne i techniczne, gromadzić i upowszechniać informację gospodarczą.

2. Wspieranie i promocja postaw przedsiębiorczych wśród dorosłych i młodzieży.

Działania te powinny wpływać na zmianę wiedzy, świadomości i postaw mieszkańców gminy. Wykształcenie myślenia innowacyjnego i podejścia przedsiębiorczego wymaga realizacji odpowiednich programów edukacyjnych w szkołach, nastawionych na kształcenie myślenia kreatywnego i przedsiębiorczego oraz kampanii informacyjnych i promocyjnych skierowanych do osób dorosłych.

3. Nawiązanie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu.

Współpraca powinna polegać na prowadzeniu wspólnych projektów, działań promocyjnych, konsultacyjnych jak i szkoleniowych – wykorzystywanie przez samorząd usług oferowanych przez te instytucje.

4. Zwiększenie czytelności procedur prawnych oraz przepływu informacji

Sprzyjać temu będzie działalność informacyjna prowadzona przez Urząd Gminy, w tym na portalu internetowym.

1.2. Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu oraz inicjowanie działań w zakresie inwestycji strategicznych.

Polityka sprzyjająca rozwojowi biznesu przejawia się z jednej strony we wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości a z drugiej w stopniu otwarcia na zewnętrznych inwestorów.

Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu w gminie jest głównym działaniem, mającym **zachęcić inwestorów zewnętrznych do lokowania swojego kapitału w gminie Sieradz**. Powstające w gminie przedsiębiorstwa mogą w istotny sposób wpłynąć na podniesienie jakości życia mieszkańców, zapewniając dostępność dóbr i usług oraz organizując nowe miejsca pracy.

Działania w tym zakresie powinny obejmować zapewnienie infrastruktury, umożliwiającej realizację inwestycji jak i tworzenie przyjaznej dla przedsiębiorców organizacji administracji. Istotnym działaniem jest ponadto **zapewnienie odpowiedniej promocji oferty inwestycyjnej** gminy, skierowanej zarówno do inwestorów zewnętrznych jak i wewnętrznych. Położenie gminy Sieradz wokół miasta będącego jednym z głównych węzłów komunikacyjnych regionu, przebieg tras komunikacyjnych o zasięgu krajowym, w tym trasy S-8, stanowią atuty inwestycyjne gminy.

Kierunki działań:

1. Przygotowanie terenów pod inwestycje – utworzenie strefy gospodarczej.

Strefa powinna objąć tereny dotychczas przeznaczone w Studium gminy¹ pod inwestycje oraz tereny nowe, zlokalizowane wzdłuż trasy S-8. Aby te tereny stały się atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów należy podjąć działania, które przygotują ww. grunty pod względem infrastrukturalnym pod działalność inwestycyjną.

2. Stworzenie i wdrażanie systemu promocji gospodarczej.

Proces pozyskiwania inwestorów wymaga nie tylko odpowiedniego przygotowania gruntów pod inwestycje w zakresie infrastrukturalnym i prawnym ale również realizacji działań promujących dobre warunki dla inwestowania tj. materiały informacyjne, zakładka na stronie internetowej („dla inwestora”) spotkania z inwestorami, promocję terenów inwestycyjnych podczas wydarzeń samorządowo-biznesowych, konferencji, targów itp.

3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wzdłuż trasy S-8.

Obszary rozwoju przedsiębiorczości w zakresie rozwoju produkcji i usług powinny zostać zlokalizowane wzdłuż trasy S-8, szczególnie w zakresie transportu, w tym stacje obsługi pojazdów, stacje diagnostycznych itp.

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieradz.

1.3. Rozwój sektora rolnego w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – rozwój nowoczesnego rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi.

Jednym z głównych obszarów dotychczasowej aktywności gospodarczej gminy Sieradz jest rolnictwo, charakteryzujące się przede wszystkim rozdrobnieniem i niską opłacalnością produkcji. **Rozwój tego obszaru opierać się powinien na działaniach zmierzających z jednej strony do rozwoju rolnictwa towarowego a z drugiej rolnictwa wielofunkcyjnego i ekologicznego.**

Możliwością wykorzystania potencjału gminy w obszarze rolnictwa jest wsparcie rozwoju nowoczesnej i ekologicznej produkcji rolnej. Gospodarstwa wykorzystujące nowoczesne technologie i sposoby zarządzania są bardziej efektywne i przynoszą większe zyski, jednocześnie ograniczając niekorzystne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.

Wspieranie współpracy pomiędzy producentami rolnymi, aktywna promocja wytwarzania oraz pozyskiwanie funduszy zewnętrznych wzmacniających efektywność produkcji rolnej stanowić powinny **jeden z filarów zmian w obszarze rolnictwa.**

Inicjatywą pomocową dla osób prowadzących działalność rolniczą, a także planujących jej rozpoczęcie, byłoby zapewnienie **oferty wsparcia doradczego** przy zakładaniu działalności, a także uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej. Zapewnienie pomocy w uzyskiwaniu informacji na temat możliwości działania i zdobywania środków w obszarze rolnictwa mogłoby pozytywnie wpłynąć na tempo rozwoju gospodarczego gminy.

Kierunki działań:

1. Tworzenie podstaw do wzrostu konkurencyjności gospodarstw rolnych.

Działania dotyczyć będą wspierania nowoczesnych form rolnictwa i przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich poprzez m.in. promocje nowych technologii, wspieranie zintegrowanej i wielofunkcyjnej produkcji.

2. Uruchamianie i promocja alternatywnych źródeł zarobkowania poza rolnictwem.

Rozwijanie gospodarstw wielofunkcyjnych, w tym świadczących usługi okołorolnicze i prowadzących działalność agroturystyczną.

3. Realizacja działań w ramach punktu informacyjno – doradczego dla rolników.

Punkt informacyjno – doradczy w gminie przyczyni się do upowszechnienia wiedzy i informacji, które pomogą lokalnym rolnikom w rozwoju swojej działalności. Punkt dostarczałby informacji w zakresie: środków pomocowych dla rolników, tworzenia grup producenckich, ekologicznej produkcji rolnej, agroturystyki oraz prowadził działalność w zakresie: szkoleń, promocji alternatywnych źródeł zarobkowania na terenie gminy oraz dostosowywania systemu do rzeczywistych potrzeb rynku.

4. Aktywizacja działań na rzecz tworzenia grup producentów rolnych.

Działania dotyczyć powinny integracji lokalnych rolników dla stworzenia sieci wzajemnych świadczeń produkcyjnych i usługowych, dających podstawę dla utworzenia grupy producentów rolnych.

5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju sektora rybactwa

Tworzenie potencjału produkcyjnego i zwiększanie znaczenia tego sektora gospodarki w rozwoju gminy.

1.4. Gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego oraz rozwój przemysłów czasu wolnego.

Gmina Sieradz posiada potencjał turystyczny i rekreacyjny, który nie jest w pełni wykorzystany. **Gmina mogłaby stać się celem turystyki weekendowej** dla mieszkańców pobliskich miast, głównie Sieradza, Zduńskiej Woli, Łodzi i Kalisza. Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe obszaru sieradzkiego stanowi szansę rozwoju różnych form turystyki, skierowanej zarówno do mieszkańców miast (turystka jednodniowa, rekreacyjna), jak i gości pragnących zatrzymać się w regionie na dłużej. Dodatkowo szansą rozwoju gospodarczego jest agroturystyka, pozwalająca na przekształcenie niewielkich gospodarstw rolnych w miejsca usług hotelarsko-gastronomicznych.

Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej może zapewnić odpowiednia **promocja walorów gminy wśród inwestorów** podejmujących przedsięwzięcia z obszaru turystyki i rekreacji. Uzupełnieniem tych działań powinno być podejmowanie przez gminę **inwestycji na modernizację istniejącej infrastruktury**. Uporządkowanie szlaków rowerowych, oznakowanie zabytków i szlaków turystycznych wpłynie na podniesienie atrakcyjności gminy.

Kierunki działań:

1. Promocja atrakcyjnych turystycznie walorów gminy wśród potencjalnych inwestorów.

Odpowiednia promocja terenów w obszarze gminy wśród potencjalnych inwestorów może przyczynić się do rozwoju usług turystyczno-rekreacyjnych na terenie gminy oraz wzmocnić jej wizerunek.

2. Modernizacja i budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, będącej własnością gminy.

Inwestycja w modernizację oraz uporządkowanie ścieżek rowerowych, obszarów rekreacyjnych (głównie w dolinie rzeki Warty, terenów przyległych do planowanych zbiorników rekreacyjnych), oznakowanie zabytków i szlaków turystycznych przyczyni się do wzrostu walorów turystycznych gminy.

3. Wspieranie rozwoju branży usługowej i gastronomicznej.

II. OBSZAR STRATEGICZNY PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

2. CEL STRATEGICZNY:

Uporządkowana struktura funkcjonalno – przestrzenna

Racjonalne gospodarowanie przestrzenią gminy jest ważnym czynnikiem jej rozwoju. Umożliwia zorganizowane i wielopłaszczyznowe zarządzanie jej terytorium oraz funkcjami poszczególnych obszarów. Nieuporządkowanie dziedziny planowania przestrzennego, regulującej strukturę przestrzenną gminy może utrudnić dalszy jej rozwój, zdegradować obszary wymagające ochrony, przez co uniemożliwić rozwój wielu inwestycji. Ważną kwestią jest ponadto **dążenie do wzrostu estetyki przestrzeni gminy, wykształcenie wśród mieszkańców poczucia odpowiedzialności za ład przestrzenny**, zarówno w odniesieniu do obiektów i terenów prywatnych jak i publicznych.

Cele operacyjne w ramach 2 celu strategicznego:

- 2.1. Przejrzysta gospodarka gruntami, standard ładu przestrzennego i estetyka przestrzeni.
- 2.2. Czyste i zadbane środowisko naturalne gminy.

2.1. Przejrzysta gospodarka gruntami, standard ładu przestrzennego i estetyka przestrzeni.

Kierunki działań:

1. Aktualizacja polityki przestrzennej gminy.

Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieradz, określającego kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego, w szczególności określenie terenów z prawem do zabudowy oraz terenów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nie rolnicze.

2. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Objęcie terenów miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pozwoli na wprowadzenie zasad zagospodarowania przestrzennego, co wpłynie na uporządkowanie układu i rozwoju przestrzennego gminy. Docelowo wskazane jest opracowanie planów dla terytorium całej gminy jednak w pierwszej kolejności konieczne jest opracowanie miejscowych planów dla terenów konfliktów przestrzennych, terenów o największej presji budowlanej czy terenów inwestycyjnych, zgodnie z przyjętym harmonogramem w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

3. Prawne i infrastrukturalne przygotowanie gruntów pod budownictwo.

4. Podnoszenie estetyki obiektów publicznych oraz motywowanie mieszkańców do podnoszenia estetyki obiektów prywatnych.

2.2. Czyste i zadbane środowisko naturalne gminy.

Zrównoważony proces rozwoju powinien uwzględniać **dbałość o zastane dziedzictwo przyrodnicze i środowisko naturalne**. Użytkowanie zasobów przyrodniczych odbywać się powinno z poszanowaniem dla lokalnych ekosystemów leśnych i wodnych, w celu utrzymania ich stabilności i różnorodności biologicznej. Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi powinna być skorelowana z racjonalną gospodarką wodną, przemysłowym budownictwem mieszkaniowym oraz drogowym, a także działaniami prowadzącymi do najmniej inwazyjnych form działalności człowieka.

Zapewnienie wyższej jakości ochrony przyrody powinno uwzględniać inwestycje w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska jak np. szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Z drugiej strony niezbędne jest **kształtowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców** oraz działania rozwijające świadomość ekologiczną społeczności lokalnej.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i ochrony przed skutkami klęsk żywiołowych.

2. Inwestycje środowiskowe.

W celu ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania jego zasobami konieczne jest kontynuowanie inwestycji środowiskowych, zwłaszcza w zakresie uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Bogate zasoby naturalne stanowią mocną stronę gminy Sieradz i są szansą jej rozwoju. Walory te nie są jednak w pełni wykorzystywane. Inwestycje środowiskowe pozwolą na poprawę sytuacji ekologicznej, podniosą jakość zamieszkania, zabezpieczą miejsca pracy w sektorach działalności gospodarczej związanych z przemysłem turystycznym oraz stworzą warunki do zwiększenia ich liczby w przyszłości, a także poprawią możliwości dla lokowania nowych inwestycji w innych sferach gospodarki.

3. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo – krajobrazowych.

Ochrona, głównie przed presją budowlaną, powiązań przyrodniczych i krajobrazowych gminy, których głównymi elementami są formy ochrony przyrody. Dążenie do utrzymania bioróżnorodności obszarów rolniczych oraz ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów pozwoli na zachowanie istniejących w gminie zasobów środowiska.

4. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

W celu zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy należy podjąć działania edukacyjne, których celem będzie dostarczenie wiedzy na temat zagrożeń środowiskowych jakie może przynosić działalność mieszkańców (np. wypalanie traw, tworzenie dzikich wysypisk śmieci, wprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do wód) oraz w jaki sposób postępować, aby zminimalizować negatywne oddziaływanie na przyrodę. Ważne jest także egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony środowiska jak i krajobrazu.

3. CEL STRATEGICZNY:

Wzrost dostępności komunikacyjnej oraz rozwój techniczny infrastruktury sieciowej

Wysoki standard infrastruktury: drogowej, komunikacyjnej i komunalnej pozwala zapewnić wysoką jakość życia w gminie. Zmodernizowane, bezpieczne drogi, sprawnie działająca komunikacja zbiorowa, chodniki i oświetlenie w każdej wsi, wpływają na poczucie zadowolenia mieszkańców z życia w gminie. Racjonalne rozplanowanie inwestycji, zabudowy, szlaków komunikacyjnych oraz podnoszenie estetyki przestrzeni przekłada się na **odczuwalny przez mieszkańców komfort życia w gminie**.

Poziom rozwoju komunikacji i infrastruktury jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia w danym miejscu i ma wpływ na wszystkie aspekty rozwoju gminy.

Cele operacyjne w ramach 3 celu strategicznego:

- 3.1. Rozwój infrastruktury drogowej.
- 3.2. Rozwój infrastruktury komunalnej.
- 3.3. Rozwój sieci teleinformatycznej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

3.1. Rozwój infrastruktury drogowej.

Niska dostępność komunikacyjna określana jest jako jedna z głównych barier rozwojowych. Choć gmina Sieradz na tle pozostałych jednostek powiatu sieradzkiego plasuje się względnie korzystnie (głównie ze względu na bliskość miasta Sieradza), możliwości transportu wewnętrznego są dość ograniczona. **Rozwój lokalnej sieci wewnętrznych powiązań powinien być jednym z działań priorytetowych.**

Budowa i modernizacja infrastruktury okołodrogowej, tj. chodników, oświetlenia ulic, miejsc postojowych, tras rowerowych wpłynie na podwyższenie estetyki poszczególnych wsi i bezpieczeństwa publicznego, przez co w konsekwencji do wzrostu jakości życia mieszkańców.

Kierunki działań:

1. Stworzenie gminnego systemu dróg publicznych.

Wskazanie dróg wewnętrznych, należących do gminy w celu ustalenia ich statusu jako dróg publicznych gminnych – dostosowanie ich do parametrów technicznych oraz wyposażenie ich w chodniki i ścieżki rowerowe.

Na terenie gminy znajdują się atrakcyjne tereny inwestycyjne, zwłaszcza pod budownictwo mieszkaniowe, nie posiadające odpowiednich dróg dojazdowych. Aby zapewnić pełny dostęp do terenów konieczne jest stworzenie podstawowej sieci dróg gminnych (dojazdowych).

2. Udział gminy w przebudowie dróg powiatowych.

Znaczna część dróg w gminie to drogi powiatowe, które obsługują tereny zainwestowane wsi. Konieczna jest kontynuacja współpracy gminy z zarządem powiatu w zakresie modernizacji tych dróg – zwłaszcza uzupełnienia o chodniki, wzdłuż terenów zabudowanych oraz o ścieżki rowerowe.

3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury okołodrogowej.

Ze względu na bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców gminy niezbędna jest sukcesywna modernizacja stanu oraz uzupełnianie infrastruktury drogowej o chodniki, oświetlenie, ciągi ruchu rowerowego.

3.2. Rozwój infrastruktury komunalnej.

Gmina Sieradz sukcesywnie podejmuje działania w zakresie rozwoju sieci komunalnej. W następnych latach działania te muszą być kontynuowane, w szczególności odnośnie gospodarki wodno-kanalizacyjnej.

Kierunki działań:

1. Określenie obszarów deficytowych w zakresie działania sieci wodociągowej oraz kontynuacja działań w zakresie udrożnienia i modernizacja wybranych elementów i fragmentów sieci.

2. Dokończenie budowy gminnej sieci kanalizacyjnej.

W gminie znajdują się tereny nieskanalizowane, które w najbliższych latach powinny zostać wyposażone w sieć kanalizacyjną. Ponadto wskazane jest określenie terenów, które ze względów nieekonomicznych (nieopłacalność doprowadzania sieci dotyczy zwłaszcza zabudowy rozproszonej) nie zostaną skanalizowane i na których dopuszcza się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.3. Rozwój sieci teleinformatycznej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

Istotne jest wsparcie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej, której powszechna dostępność jest nieodzownym elementem życia, edukacji i pracy. Dostęp do mediów cyfrowych i wykorzystywanie ich z korzyścią dla rozwoju **przeciwdziałania**

zjawisku wykluczenia społecznego. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatycznych **wspiera rozwój lokalnego kapitału ludzkiego i społecznego.**

Kierunki działań:

1. Rozwój sieci internetowej – możliwość dostępu do internetu.

Rozwój nowych technologii jest warunkiem dostępu do informacji i wiedzy. Aby nie dopuścić do wykluczenia cyfrowego mieszkańców należy stwarzać warunki do rozwoju sieci teleinformatycznej. Wspieranie działań w tym zakresie jest konieczne, aby umożliwić szanse dalszego rozwoju gminy.

2. Analiza zapotrzebowania i ewentualne stworzenie miejsc darmowego dostępu do internetu.

III. OBSZAR STRATEGICZNY – SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I JAKOŚĆ ŻYCIA

4. CEL STRATEGICZNY:

Spółeczność obywatelska i wzrastająca jakość życia mieszkańców

Wspieranie integracji społecznej mieszkańców jest jednym z najistotniejszych czynników świadczących o **sile kapitału ludzkiego danego obszaru, będącego podstawą rozwoju lokalnego.** Zaufanie społeczne wspólnoty mieszkańców stanowi wsparcie w sytuacjach trudnych przy podejmowaniu nowych wyzwań rozwojowych. Jest to istotne dla gminy Sieradz, w której widoczny jest sukcesywny napływ nowych mieszkańców.

W celu tworzenia **warunków rozwoju aktywności społecznej i tworzenia podstaw społeczeństwa obywatelskiego** należy wspierać współpracę wśród mieszkańców gminy oraz wzmacniać postawy i działania skierowane na rzecz innych.

Cele operacyjne w ramach 4 celu strategicznego:

4.1. Wspieranie aktywności społecznej i kapitału ludzkiego.

4.2. Rozwój oferty kultury czasu wolnego.

4.3. Rozwój działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

4.1. Wspieranie rozwoju aktywności społecznej i kapitału ludzkiego.

W celu rozwoju aktywności społecznej, podejmowania inicjatyw przez mieszkańców, branie odpowiedzialności za swoje miejsce zamieszkania potrzebne są działania animacyjne i edukacyjne prowadzone przez lokalnych lub zewnętrznych specjalistów. Miejscem takich działań mogą stać się świetlice wiejskie, szkoły lub remizy strażackie, mogące pełnić funkcję **centrów aktywności wiejskiej** – miejsc spotkań, edukacji i działań lokalnych stowarzyszeń, nieformalnych grup najbardziej aktywnych mieszkańców.

Pobudzanie i wspieranie integracji mieszkańców wydaje się szczególnie ważne, ponieważ na jej obszarze zamieszkują osoby przyjezdne. Włączenie nowych mieszkańców w lokalne wydarzenia społeczno-kulturalne pozwoli na zbudowanie poczucia tożsamości z nowym miejscem zamieszkania.

Istotne jest podejmowanie działań wyrównujących szanse poszczególnych mieszkańców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i wymagają wsparcia. Konieczne jest **dostosowanie pomocy do osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym** oraz tym, którzy w tej sytuacji się znaleźli. Pomoc tym osobom zapewni realizacja, przy wcześniejszym zaktualizowaniu, **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**.

Wsparcie powinno obejmować także działania wspierające **rozwijanie ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej**, która pozwala na aktywizację społeczną osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działań:

1. Stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury oraz centrów aktywności wiejskiej przy wykorzystaniu infrastruktury zasobów gminy oraz lokalnego kapitału ludzkiego.

Ważnym czynnikiem aktywizującym i integracyjnym dla mieszkańców gminy stało by się powstanie Gminnego Ośrodka Kultury. Dotychczas w gminie nie funkcjonuje tego typu placówka. Wykorzystując świetlice wiejskie i szkoły gminne oraz angażując lokalną społeczność możliwe jest powstanie centrów aktywności wiejskiej. Centra stanowiłyby miejsca spotkań społeczności i zorganizowanej pracy poszczególnych grup i środowisk wiejskich.

2. Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności.

Infrastruktura istniejąca w poszczególnych wsiach stwarza warunki nie tylko do organizacji wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, ale również do realizacji inicjatyw edukacyjnych. W świetlicach, szkołach, w planowanym Gminnym Ośrodku Kultury lub centrach aktywności wiejskiej można realizować jednorazowe lub cykliczne szkolenia, kursy podnoszące kompetencje osobiste lub zawodowe mieszkańców gminy, zarówno dorosłych jak i młodzieży.

3. Utworzenie przedszkola gminnego oraz wspieranie prywatnych inicjatyw tworzenia punktów przedszkolnych i żłobkowych.

Mały dostęp do miejsc przedszkolnych w gminie (funkcjonują jedynie przyszkolne punkty przedszkolne) jest dużym problemem ograniczającym możliwość powrotu rodziców na rynek pracy, a także zmniejszającym szanse edukacyjne dzieci. Gmina planuje budowę przedszkola gminnego, funkcjonującego przy gimnazjum gminnym w Sieradzu.

Rozwiązaniem tego problemu może być ponadto tworzenie prywatnych punktów żłobkowych, klubów dziecięcych i punktów przedszkolnych. Aby takie inicjatywy

pojawiły się w gminie potrzebna jest między innymi wiedza na temat przepisów regulujących ich powstawanie. Gmina może wesprzeć powstawanie tych punktów poprzez spotkania informacyjne oraz pomoc w znalezieniu odpowiednich lokali.

4. Zaktualizowanie i wdrażanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Cele strategiczne z zakresu pomocy społecznej i integracji społecznej zostały zapisane w dokumencie: Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2010. Konieczna jest jej aktualizacja na kolejne lata i wprowadzanie zaleceń i działań w niej zawartych.

5. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Konieczne jest opracowanie i wdrażanie programów aktywizacji społeczno – gospodarczej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poprzez:

- dalszą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych,
- organizowanie wspólnie z PUP prac społecznie użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych, staży, szkoleń, przygotowania do zawodu,
- przeprowadzenie sondażu wśród mieszkańców w zakresie realizowanych szkoleń i ich aktualizacja odpowiednio do potrzeb osób bezrobotnych jak i pracodawców.

4.2. Rozwój oferty kultury czasu wolnego.

Oferta kultury czasu wolnego gminy, na którą składają się zarówno działania artystyczne i sportowe, ma istotny wpływ na życie mieszkańców oraz jego jakość. Zapewnienie odpowiednio zróżnicowanego dostępu do interesujących imprez kulturalnych sprzyja aktywizacji społeczności lokalnej i zapobiega wykluczeniu z życia społecznego.

Istotne jest wspieranie oddolnych działań mieszkańców, którzy chcą realizować swoje pomysły w obszarze kultury czasu wolnego.

Kierunki działań:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury.

Budowa Gminnego Ośrodka Kultury bądź centrów aktywności wiejskiej pozwoli na realizację większej ilości przedsięwzięć kulturalnych skierowanych do mieszkańców gminy.

2. Organizacja imprez kulturalnych promujących kulturę i tradycję wsi.

Organizacja wydarzeń kulturalnych związanych ze świętami, tradycjami i obrzędami na stałe wpisanymi w kulturę wsi przyczyni się do wzmocnienia poczucia

lokalnej tożsamości, integracji mieszkańców, wiedzy na temat kulturalnego bogactwa regionu.

3. Powiązanie terytorium gminy oznakowaną siecią ścieżek rowerowych, o charakterze rekreacyjnym, stworzenie questów.
4. Dalsza realizacja placów zabaw lub ogródków jordanowskich.

4.3. Rozwój działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego sprzyja poprawie komfortu życia mieszkańców gminy. W celu zapewnienia dostatecznej częstotliwości i jakości patroli dzielnicowych na terenie gminy, wskazana jest współpraca władz gminy z Komendą Powiatową Policji. Ponadto wskazane jest wspieranie działań oddolnych mieszkańców, wskazujących na główne zagrożenia porządku publicznego i możliwości ich rozwiązywanie (tworzenie przestrzeni publicznych, patrole sąsiedzkie).

Znaczna część terytorium gminy położona jest w dolinie rzeki warty, przez co jednym z priorytetowych działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego są działania w zakresie **ochrony przeciwpowodziowej i przeciwsuwiskowej**.

Kierunki działań:

1. Właściwe zabezpieczenie i wykorzystanie terenów zalewowych i osuwiskowych w dolinie rzeki Warty.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach.

Sukcesywne i w miarę możliwości uzupełnienie wybranych odcinków dróg o infrastrukturę okołodrogową (chodniki oraz spowalniacze w obszarach zabudowy, oświetlenie uliczne).

3. Kształtowanie w porozumieniu z mieszkańcami ogólnodostępnych obszarów przestrzeni publicznych w obszarach zabudowy.

Tworzenie miejsc ogólnodostępnych o charakterze wielofunkcyjnym dla określonych uroczystości czy wydarzeń, komercyjnych imprez czy muzyków i teatrów ulicznych, lub po prostu dla swobodnej i niezobowiązującej przechadzki. Zapewnienie łatwego dostępu do tych przestrzeni i tworzenia takich rozwiązań przestrzennych, które minimalizują wykluczenie i nieuzasadnioną konkurencję. Obszary powinny być tak tworzone aby przyczyniały się do ochrony istniejącej struktury społecznej i przestrzennej, tradycji miejsca, lokalnej kultury i istniejących obiektów zabytkowych i układów urbanistycznych.

Wpływanie na stopień zainteresowania lokalnej społeczności jakością przestrzeni publicznej.